

Voortgang uitvoering VANG

Van Afval Naar Grondstof Gooi en Vechtstreek 2015 - 2020

INHOUD

Inleiding	1
Kader	1
Ambitie	1
Passende inzameling	2
Planning	3
Realisatie	3
Ervaringen	4
Resultaten	4
Bijsturen in de uitvoering	5

Ons kenmerk	18.0001642
Datum	13 feb. 18
Contactpersoon	Daniël Walkot
E-mail	d.walkot@gad.nl

Inleiding

De Rijksoverheid wil dat in 2020 75% van het huishoudelijk afval gescheiden is. Daarmee gaat het restafval omlaag van ongeveer 250 kilo per inwoner per jaar in 2014, naar 100 kilo in 2020. Hiervoor werkt het Rijk samen met gemeenten in het landelijke programma Van Afval Naar Grondstof (VANG).

Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren stelden in 2015 met de Grondstoffen- en Afvalstoffen Dienst (GAD) het [regionaal uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2015-2020 \(VANG\)](#) op. Met dit plan geven de gemeenten invulling aan de landelijke ambities om te komen tot meer hergebruik van huishoudelijke afvalstromen en minder restafval. De doelstelling voor huishoudens in Gooi en Vechtstreek is 75% hergebruik in 2020, bekrachtigd door de gemeenteraden met de vaststelling van de regionale samenwerkingsagenda Gooi en Vechtstreek 2016-2018.

De GAD startte in 2016 met de uitvoering van VANG. Voor de stadscentra in Hilversum en Naarden Vesting is een plan met ondergrondse verzamelcontainers in uitvoering. Daarnaast is in Huizen, Laren en Blaricum (fase 1) voor wat betreft laagbouw gerealiseerd en is voor de hoogbouw een plan in uitvoering. De voorbereidingen voor de laagbouw voor de overige fasen zijn afgerond en staat de uitvoering op het punt van starten. De planvorming voor de hoogbouw van de andere fasen staat in de startblokken. In deze rapportage gaan wij in op het afgesproken kader, de gestelde doelen en planning, resultaten tot nu toe, geleerde lessen en het vervolg van de uitvoering van VANG 2015-2020.

Kader

Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren werken samen in de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek. De GAD is onderdeel van deze gemeenschappelijke regeling en geeft uitvoering aan de gemeentelijke zorgplicht voor huishoudelijk afvalbeheer. Dit is een overgedragen taak. Het bestuur van de Regio is verantwoordelijk voor de beleidsontwikkeling, -vaststelling en uitvoering.

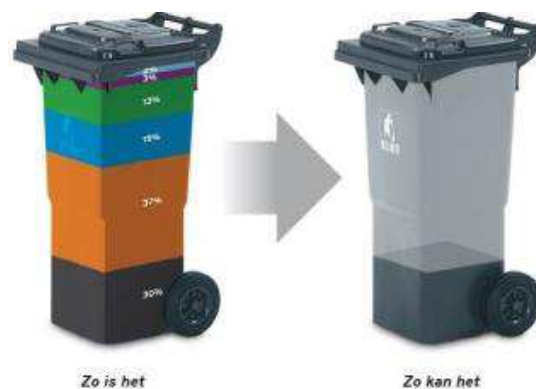
De landelijke doelstellingen en regels voor afvalinzameling staan in het [landelijk afvalbeheerplan 3](#). Doelstelling van het landelijke beleid is het beperken van het ontstaan van afvalstoffen, het beperken van de milieudruk van productieketens en het optimaliseren van de inzet van afvalstoffen in een circulaire economie. Alleen afval dat niet nuttig kan worden toegepast mag worden verwijderd. Gemeenten hebben de opdracht om het aandeel afvalscheiding van 52% in 2014 naar minimaal 75% in 2020 te verhogen. Dit heeft betrekking op zowel bron- als nascheiding.

De gemeenten Gooi en Vechtstreek hebben in 2015 gekozen voor bronscheiding: afval scheiden bij mensen thuis waar het kan. Redenen voor deze keuze waren 1) bronscheiding levert kwalitatief goede grondstoffen voor hergebruik op, 2) bronscheiding verhoogt afvalbewustwording bij inwoners, 3) nascheiding levert gewenste kwaliteit en capaciteit niet en 4) nascheiding is duurder dan bronscheiding. In 2017 heeft het bestuur van de Regio, na zienswijze van de gemeenteraden, de beleidslijn van bronscheiding opnieuw bekrachtigd met het vaststellen van de [Afvalstoffenverordening Regio Gooi en Vechtstreek](#).

Ambitie

75% hergebruik

Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren willen van ongeveer 50% hergebruik in 2014 komen tot 75% hergebruik van huishoudelijk afval in 2020. Met de GAD zetten de gemeenten in op afvalbewustwording onder inwoners en het bieden van service voor het scheiden van grondstoffen bij huishoudens thuis. Een nieuwe manier van inzamelen is noodzakelijk.

Optimaal passende inzameling per gebied is het uitgangspunt, waarop in 2017 25%, in 2018 75% en in 2020 100% van de huishoudens zijn aangesloten.

Inwonerstevredenheid minimaal een 7

De tevredenheid van inwoners over het inzamelsysteem en de dienstverlening van de GAD blijft minimaal op het niveau van 2013: 88% van de inwoners was tevreden met het cijfer 7 voor de totale dienstverlening.

Budgetneutraal ten opzichte van 2015

De overgang naar passende inzamelsystemen (bronscheiding) heeft geen kostenverhogende invloed op de gemeentelijke bijdrage voor de kosten van de GAD, met uitzondering van niet-beïnvloedbare externe factoren (zoals de verbrandingsbelasting).

Passende inzameling

Gooi en Vechtstreek is onderverdeeld in drie gebiedstypes. Elk gebiedstype heeft zijn eigen passende inzameling om te komen tot die 75% hergebruik of meer en daarbij de inwoner zoveel mogelijk te faciliteren.

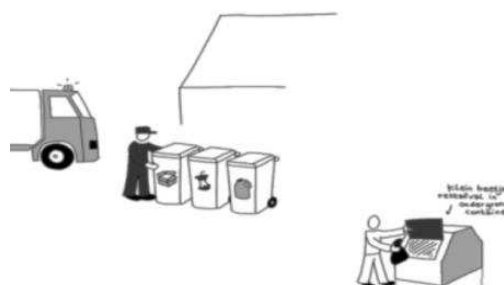
Gebiedstype 1 laagbouw met ruimte

In het gebiedstype 'laagbouw met ruimte' worden 1) restafval, 2) groente- fruit- en tuinafval, 3) oud papier en karton en 4) plastic metalen en drinkverpakkingen met een (mini)container aan huis ingezameld. De inzamelfrequenties worden geoptimaliseerd, waarbij (meer) wordt aangesloten op de behoefte en de hoeveelheden afval en grondstoffen die worden aangeboden.

Gebiedstype 2 laagbouw met minder ruimte

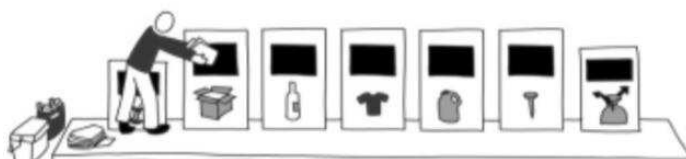
In het gebiedstype 'laagbouw met minder ruimte' worden 1) groente- fruit- en tuinafval, 2) oud papier en karton en 3) plastic, metalen en drinkverpakkingen met een minicontainer aan huis ingezameld. De inwoner brengt het restafval naar een ondergrondse verzamelcontainer in de wijk.

De vrijkomende minicontainer voor restafval kan gebruikt worden voor de inzameling van plastic, metalen en drankenkartons en krijgt een nieuwe kleur deksel. De huidige zak voor plasticverpakkingsafval wordt vervangen door een minicontainer. Deze invoering geschiedt gelijktijdig met plaatsing van ondergrondse containers voor restafval te geschieden. De inzamelfrequenties worden geoptimaliseerd, waarbij (meer) wordt aangesloten op de behoefte en de hoeveelheden afval en grondstoffen die worden aangeboden.

Gebiedstype 3 Hoogbouw en centra zonder ruimte

Er worden milieuparkjes geplaatst. Milieuparkjes zijn groepen verzamelcontainers ("eilanden") in de wijk waar grondstoffen en restafval gescheiden worden ingezameld. Inwoners kunnen dichtbij huis al hun grondstoffen kwijt, op kortere afstand dan de huidige wijkvoorzieningen voor bijvoorbeeld glas en textiel.

Planning

Onderstaand de planning van de invoering van passende inzamelsystemen, zoals opgenomen in het uitvoeringsplan VANG.

Maatregel	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Invoering passende inzamelsystemen						
Centrum Naarden	V	V/X	X			
Centrum Hilversum	V	V/X	X			
Gemeenten Huizen, Blaricum & Laren	V	V/X				
Gemeente Gooise Meren		V	X			
Gemeenten Weesp & Wijdmeren			V	X		
Gemeente Hilversum				V	X	
Communicatie						
Voorlichtingscampagne VANG	X	X	X	X	X	X
Voorlichting invoering inzamelsystemen	X	X	X	X	X	X

V = Voorbereiding

X = Uitvoering

Realisatie

Uitrol laagbouw met ruimte

Vanaf mei 2017 is er gestart met de uitrol van VANG in Huizen, Laren en Blaricum:

- 23.000 pmd-containers uitgezet
- 23.000 restafval-containers à 240 liter gewisseld naar 140 liter
- Aanpassing inzamelfrequenties

Uitrol hoogbouw en centra zonder ruimte

In 2017 is de uitrol van milieuparkjes gestart:

- Hilversum centra: 22 van de 105 ondergrondse containers geplaatst, 80% is in 2018 geplaatst
- Naarden Vesting: 4 van de 6 locaties voor ondergrondse containers geplaatst
- Huizen, Laren en Blaricum: inventarisatie en participatie afgerond, waarbij colleges de locatieplannen hebben vastgesteld

Communicatie

Op het terrein van communicatie zijn de volgende activiteiten verricht:

- 100-100-100 campagne uitgerold (100 huishoudens, 100 dagen, 100% afvalvrij)
- 'Afval is geschiedenis, grondstoffen zijn de toekomst' campagne ingezet
- 'doe mee met PMD' campagne
- Lokale uitingen over uitvoering plan: informatiebijeenkomsten, brieven, voorlichting op markten
- Participatiebijeenkomsten voor de ondergrondse containers

Ervaringen

Algemeen

Door het uitzetten van de containers en het aanpassen van de inzamelfrequenties zien we een toename van afvalscheiding aan huis. Van inwoners werd een grote verandering gevraagd in een korte tijd. Ook zien we dat bewustwording van afval als grondstof in toenemende mate leeft bij de inwoners en dat er behoefte is aan duidelijke informatie over *wat* er in *welke* bak moet.

Huizen, Laren en Blaricum

Inwoners van Huizen, Laren en Blaricum hebben als eerste in Gooi en Vechtstreek ervaring opgedaan met de pmd-container. Wij constateren dat:

- de uitrol van de pmd-container de vraag naar extra / grotere containers voor andere grondstoffen (gft, papier) verhoogd;
- voor inwoners de vrijblijvendheid van het scheiden van plastic, metalen en drinkverpakkingen verdwijnt bij de uitrol van de pmd-container;
- inwoners veel veranderingen (pmd-container, kleinere restafval container, andere inzamelingsfrequentie en andere inzamel dag) in drie maanden tijd doormaakten, dit leidde tot veel verschillende communicatiemomenten wat onduidelijkheden gaf;
- er meer vraag was naar kleine pmd-containers dan voorzien, waardoor achteraf omwisseling van 3.000 containers nodig was.

Hoogbouw, centra

Bij de uitrol van de milieuparkjes (ondergrondse container in de wijk) hebben wij gezien dat:

- participatiebijeenkomsten van belang zijn voor draagvlak onder inwoners;
- het bepalen van locaties voor ondergrondse containers een tijdrovende activiteit is, waarbij rekening dient te worden gehouden met o.a. loopafstand, ruimte en de ligging van kabels en leidingen;
- het proces van ingebruikstelling van locaties tijdrovend is in verband met de noodzakelijke aanwijfsbesluiten.

Resultaten

Afvalscheidingspercentage naar 58%

De uitrol in Huizen, Laren en Blaricum betreft één derde van het totale gebied gedurende drie maanden. Opvallend is dat ondanks deze korte tijd en het beperkte gebied er in 2017/2018 voor het eerst na jaren van stabiliteit sprake is van een stijging van het afvalscheidingspercentage van 54% naar 58%.

Passende inzameling

De passende inzameling is een jaar later gestart ten opzichte van de planning als gevolg van het besluitvormingsproces en verscherping van de regels omtrent het plaatsen van objecten nabij kabels en leidingen. Op dit moment is 25% van de huishoudens aangesloten op een passend inzamelsysteem.

Inwonertevredenheid

De eerste resultaten van het inwoner tevredenheidsonderzoek zijn bekend. De respons uit Huizen, Laren en Blaricum was. Zichtbaar is dat de inwonertevredenheid over de totale dienstverlening iets is verbeterd ten opzichte van voorgaande jaren.

	2013	2015	2016	2017	2018
Tevredenheidscijfer	7	7,4	7,4	7,4	7,6

Investerings

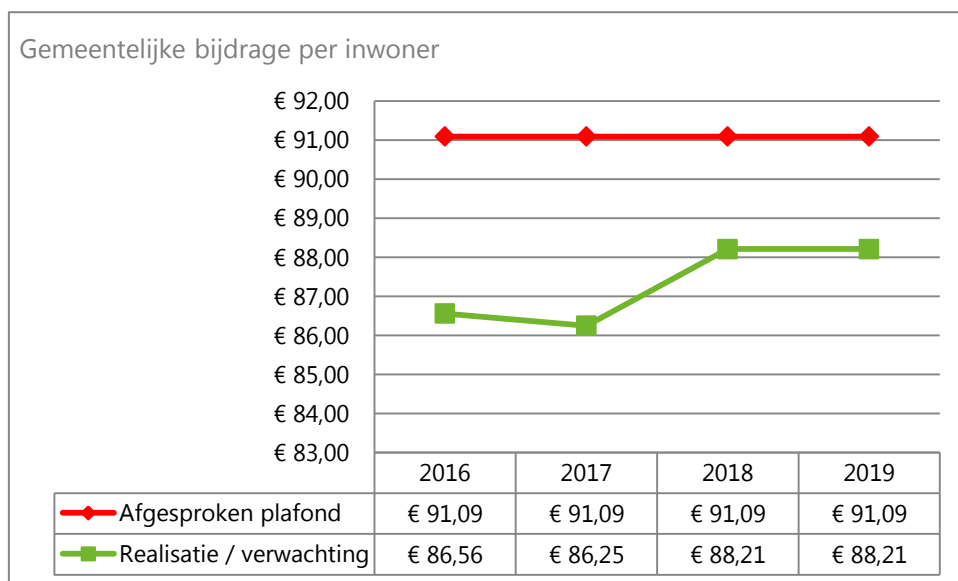
Onderstaand de begroting van de eenmalige investeringen in het kader van VANG.

Investerings VANG		
Minicontainers	Aantal	Investering
PMD	59.400	€ 2.100.000
Restafval	80.200	€ 2.400.000
Ondergrondse containers		
Restafval	100	€ 1.200.000
Restafval & grondstoffen	1.500	€ 17.250.000

Ongeveer 20% van de € 22.950.000 aan investering is geactiveerd. Voor de andere onderdelen van het uitvoeringsprogramma zijn benodigde contracten en verplichtingen aangegaan.

Gemeentelijke bijdrage

In het kader van VANG hebben de gemeenten een plafond opgelegd ten aanzien van de gemeentelijke bijdrage aan de GAD. De hoogte van dit plafond is € 91,09 per inwoner per jaar. Dit is exclusief de verbrandingsbelasting.

Afgelopen periode is de gemeentelijke bijdrage licht gestegen en ruim onder het plafond gebleven. De GAD verwacht dat na de volledige uitrol van VANBG de gemeentelijke bijdrage een dalende trend gaat vertonen.

Bijsturen in de uitvoering

De portefeuillehouders zien naar aanleiding van de ervaringen met de uitrol van de pmd-container in Huizen, Blaricum en Laren en de milieuparken in Naarden Vesting en Hilversum centrum aanleiding om met de GAD de uitvoering van VANG op onderdelen bij te sturen.

Als gevolg van passende inzameling in Huizen, Blaricum en Laren is na jaren van stabiliteit het afvalscheidingspercentage significant verbeterd in zeer korte tijd. Tevens kunnen de kosten worden beperkt door de uitrol van de pmd-container niet per gemeente te faseren, maar in één keer regionaal

te doen. Daarbij is dit in termen van communicatie naar inwoners eenduidiger en beter te managen. Daarom rolt de GAD de pmd-container in één keer uit in de overige gemeenten: Gooise Meren, Hilversum, Wijdmeren en Weesp.

De ervaring in Huizen, Blaricum en Laren is dat 13% van de containers na uitrol omgeruild zijn, omdat het formaat container niet paste bij het type huishouden. Om dit te voorkomen gaat de GAD voorafgaand aan de uitrol van containers een enquête afnemen onder inwoners, waarmee inzicht wordt verkregen in het gewenste formaat containers. Daarbij worden de afvalcoaches ingezet om maatwerk te leveren naar huishoudens. Met deze maatregelen verwacht de GAD op omwisselingskosten te besparen en de door inwoners ervaren dienstverlening te verbeteren.

Planning

Maart - april 2018	Enquête onder inwoners
Mei 2018	Uitrol pmd-container Gooise Meren, Hilversum, Wijdmeren en Weesp
Juli - augustus 2018	Wisselen restafval-container Gooise Meren, Hilversum, Wijdmeren en Weesp
Januari 2019	Inzamelen volgens kalender op basis van nieuwe frequenties

Door de uitrol van de pmd-container lost te koppelen van restafval verwacht de GAD een efficiëntere bedrijfsvoering te realiseren met een verbetering in de communicatie naar inwoners. Daarbij is de verwachting dat door regionale uitrol van de pmd-container er bespaard kan worden op kosten en er sneller opbrengsten voor de grondstoffen gerealiseerd kunnen worden. De verwachting is dat dit tot een lagere inwonerbijdrage zal leiden voor de gemeenten.

Evaluatie & toekomst

In 2019 wordt de uitrol VANG geëvalueerd. Ook wordt gestart met de nieuwe strategie op basis van de nieuwe kaders van de Rijksoverheid en het ambitieniveau van de gemeenten. Dit gaat verder dan het huishoudelijk afval en heeft betrekking op de circulaire economie. Overwegingen als Diftar, nascheiding etc. maken onderdeel uit van de afwegingen voor de plannen na 2020.